

แบบฟอร์ม
การนำเสนอผลงาน Best Practice Service Plan
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan Sharing)
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best Practice Service Plan (สาขา การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน)
“การจัดการระบบการให้บริการอบอุ่นน้ำสมุนไพร”

กำหนดรูปแบบการนำเสนอ

- ผลงานทางวิชาการ
 ผลงานนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

ชื่อผู้ส่งผลงาน

ชื่อ-สกุล	นางสาว พกตร์พิไล ไชยเพียร
ตำแหน่ง	แพทย์แผนไทย
สถานที่ปฏิบัติงาน	โรงพยาบาลท่าวังผา
จังหวัด	น่าน เขตสุขภาพที่ ๑
โทรศัพท์	๐๘๘-๒๒๖๔๐๒๖
E-mail	bbeerpugpilai@gmail.com
ปีที่ดำเนินการ	๒๕๖๐-ปัจจุบัน

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอบไอน้ำสมุนไพร ปัจจุบันนั้นมี ๒ วิธี คือ การอบแห้ง และการอบเปียก ซึ่งแตกต่างกันโดยการอบเปียกเป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน โดยพัฒนาจากการเข้ากระโจม มาเป็นห้องอบสมุนไพรที่ทันสมัยขึ้นสามารถให้บริการได้ครั้งละหลายคน โดยการใช้หม้อต้มสมุนไพรที่มีท่อส่งไอน้ำเข้าไปภายในห้องอบ การอบสมุนไพรของไทยนั้นเป็นการอบไอน้ำร้อน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการขับเหงื่อเพื่อรักษาโรคเฉียบพลัน ฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยเรื้อรัง และมารดาหลังคลอด รวมทั้งช่วยส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนทั่วไป สมุนไพรที่ใช้มักเป็นสมุนไพรใกล้ตัว เช่น โพล, ฝิวมะกรูด, ใบมะขาม, ผักส้มป่อย ฯ ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้หาได้ง่ายในครัวเรือน หน่วยงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลท่าวังผา จังหวัดน่าน ได้ดำเนินการเปิดให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรในทุกวันทำการ (จันทร์-ศุกร์) ซึ่งจากการให้บริการดังกล่าว มักจะประสบปัญหาการเปิดเครื่องทำไอน้ำร้อน ที่ใช้ระยะเวลาประมาณ ๑-๒ ชั่วโมงเพื่อให้เครื่องทำไอน้ำร้อนพร้อมใช้งาน เวลาที่เปิดให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรจึงไม่แน่นอน อีกทั้งจะต้องมีการเปลี่ยนน้ำและเปลี่ยนสมุนไพรทุกครั้งหลังการใช้งาน หากเปิดเครื่องทำไอน้ำร้อนให้พร้อมใช้งานในช่วงเช้าของทุกวัน จะเป็นการสิ้นเปลืองพลังงานและทรัพยากรที่สูญเปล่า และจากการเก็บสถิติข้อมูลผู้มารับบริการอบไอน้ำสมุนไพรของโรงพยาบาลท่าวังผา พบว่า ในแต่ละวันจะมีผู้มาใช้บริการอบไอน้ำสมุนไพรวันละ ๒-๓ ราย บางวันก็ไม่มีผู้มารับบริการ เนื่องจากสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลยากลำบากต่อการเดินทางมารับบริการ และผู้รับบริการส่วนใหญ่ไม่สามารถเดินทางมารับบริการได้ด้วยตนเอง หน่วยงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลท่าวังผา จังหวัดน่าน จึงต้องการจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรแก่ผู้รับบริการในและนอกสถานบริการ เพื่อกระจายการบริการเข้าสู่ชุมชน เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการ สร้างทีมแพทย์แผนไทยของโรงพยาบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ร่วมกับญาติ, อสม. และภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในหน่วยบริการปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพแบบบูรณาการ ทั้งด้านการส่งเสริม, ป้องกัน, บำบัดรักษา, ฟื้นฟูสุขภาพ และพัฒนากระบวนการในการดูแลสุขภาพของผู้รับบริการด้านการแพทย์แผนไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อหาแนวทางในการจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรแก่ผู้รับบริการในและนอกสถานบริการ

วิธีดำเนินการ

หน่วยงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลท่าวังผา จังหวัดน่าน ได้จัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ ๑. การให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรในสถานบริการ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มารับบริการทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการเปิดให้บริการอบไอน้ำสมุนไพร ซึ่งผู้รับบริการที่ต้องการอบไอน้ำสมุนไพรสามารถแจ้งความประสงค์ก่อนการรับบริการล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ได้เตรียมความพร้อมในการให้บริการ (ในกรณีหญิงหลังคลอด ผู้ป่วยโรคหอบหืด ผู้ป่วยโรคอัมพฤกษ์อัมพาต จะมีการนัดให้บริการโดยกำหนดวันเฉพาะ) เพื่อเปิดเครื่องพร้อมใช้งาน ๒. การให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรนอกสถานบริการ โดยหน่วยงานแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลท่าวังผา ได้ร่วมมือกับสหวิชาชีพ เจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทยใน รพ.สต., อสม. และผู้นำชุมชน จัดทำระบบการออกหน่วยให้บริการแพทย์แผนไทยของแต่ละชุมชน ซึ่งทางโรงพยาบาลได้จัดทำห้องอบไอน้ำสมุนไพรเคลื่อนที่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกระโจม สามารถเข้าอบได้ครั้งละ ๓-๔ คน กำหนดวันอบไอน้ำสมุนไพรในแต่ละวันแต่ละชุมชนที่ชัดเจน มีการจัดเก็บข้อมูลของผู้มารับบริการจากทั้ง ๒ กลุ่มทุก

ครั้งที่ให้บริการ ทำการประเมินการทำงานและบันทึกปัญหาอุปสรรค อีกทั้งติดตามผลภายหลังการรับบริการ และประเมินความพึงพอใจของผู้มารับบริการ

ผลการดำเนินการ

จากการจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรในโรงพยาบาลท่าวังผา พบว่า ร้อยละ ๖๐ ของผู้มารับบริการทราบ เข้าใจสภาพปัญหา และวิธีการแก้ไขดังกล่าว ทำให้เข้าถึงการรับบริการได้เพิ่มขึ้น มีจำนวนผู้เข้ารับบริการมากขึ้นกว่าปกติ ร้อยละ ๗๐ ของผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจ ไม่เสียเวลาในการรอรับบริการ การจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรนอกสถานบริการ พบว่า ร้อยละ ๘๐ เจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทยใน รพ.สต., อสม. และผู้นำชุมชน มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการสร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ร้อยละ ๙๐ พึงพอใจต่อการออกให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรนอกสถานบริการ อีกทั้งช่วยลด ค่าไฟฟ้า ค่าตัวยาสมุนไพรให้กับสถานบริการ

อภิปรายผล

จากการจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรในโรงพยาบาลท่าวังผา ผู้มารับบริการเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดผลดีต่อการให้บริการ เพิ่มจำนวนและความพึงพอใจของผู้มารับบริการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประหยัดพลังงาน และเป็นการใช้ทรัพยากรในหน่วยงานที่คุ้มค่า การจัดระบบการให้บริการอบไอน้ำสมุนไพรนอกสถานบริการ ผู้รับบริการได้รับการบริการถ้วนหน้า มีความปลอดภัยในการเดินทางไปรับบริการ เกิดการพัฒนาแกนนำชุมชนที่เป็นกระบวนการนำไปสู่การวางแผนดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมป้องกันสุขภาพของคนในชุมชน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ อีกทั้งสามารถนำไปขยายผลเป็นแผนการจัดระบบการให้บริการแพทย์แผนไทยต่อไปในอำเภออื่นๆ ได้

ความภาคภูมิใจ

เกิดความร่วมมือกันของผู้ให้บริการและผู้มารับบริการ ผู้มารับบริการสามารถเข้าถึงการให้บริการได้อย่างถ้วนหน้า สหวิชาชีพและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน เกิดการสนับสนุนด้านนโยบายและงบประมาณจากผู้นำชุมชน, รพ.สต. และโรงพยาบาล อีกทั้งลดการใช้ทรัพยากรและค่าใช้จ่ายในหน่วยงาน